

Dohovor Rady Európy o ochrane detí proti sexuálnemu vykorisťovaniu a sexuálnemu zneužívaniu

Sexuálne vykorisťovanie a sexuálne zneužívanie patrí k najhorším formám násilia páchaného na deťoch. Podľa organizácie UNICEF sú v „sexuálnom priemysle“ ročne zneužívané asi 2 milióny detí. Na internete je viac ako 1 milión obrázkov 10 – 20 000 pohlavne zneužívaných detí. Len málokteré z týchto detí sa podarilo identifikovať. Väčšina z nich je anonymná, opustená a pravdepodobne stále zneužívaná.

Neexistujú žiadne štatistické údaje o rozsahu sexuálneho zneužívania detí v Európe, ale je dobre známe, že medzi počtom hlásených a skutočných prípadov je veľký rozdiel. Údaje, ktoré máme, ukazujú, že v Európe sexuálne zneužívanie detí v rodine väčšinou páchajú im blízke osoby alebo osoby zo sociálneho prostredia dieťaťa. Ochrana detí pred násilím, najmä sexuálnym, je dlhotrvajúcou prioritou Rady Európy.

Čo je účelom dohovoru?

Nový Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním predstavuje významný krok vpred v oblasti prevencie sexuálnych trestných činov proti deťom, pri stíhaní páchatelov a ochrane detských obetí.

Ochrana detí je srdcom dohovoru. Celý sa zameriava na dodržiavanie práv detí, na konanie vždy v ich najlepšom záujme, zabezpečenie ich blaha a reagovanie na ich názory, potreby a obavy.

Aké činnosti vyžaduje dohovor od štátu?

Preventívne opatrenia:

- ▶ monitorovať, organizovať nábor a vzdelávanie osôb, ktoré pracujú s deťmi;
- ▶ zabezpečiť informovanosť detí o rizikách sexuálneho vykorisťovania a sexuálneho zneužívania a o tom, ako sa chrániť;
- ▶ zabezpečiť pravidelné monitorovanie intervenčných opatrení proti páchatelom aj potenciálnym páchatelom, ktorých cieľom je zabrániť sexuálnym trestným činom proti deťom.

Ochranné opatrenia:

- ▶ vytvoriť programy podpory obetí a ich rodín, zaviesť terapeutickú pomoc a pohotovosť, psychologickú starostlivosť;
- ▶ podporiť oznamovanie podozrenia zo sexuálneho vykorisťovania alebo sexuálneho zneužívania;
- ▶ zriadiť telefónne a internetové linky poskytujúce poradenstvo.

Trestnoprávne opatrenia:

- ▶ zabezpečiť ustanovenie určitých typov správania ako trestných činov, napríklad tých, ktoré sa týkajú sexuálnych aktivít s dieťaťom, ktoré nedosiahlo zákonom stanovený vek na takéto aktivity;
- ▶ kriminalizovať správanie, ktoré využíva nové technológie, najmä internet, na sexuálne poškodzovanie detí, napríklad grooming (nadväzovanie kontaktu s deťmi na sexuálne účely);
- ▶ zaviesť spoločné jasné kritériá, ktoré zabezpečia zavedenie účinného, primeraného a odradzujúceho systému trestov;
- ▶ zhromažďovať a uchovávať údaje o páchateloch odsúdených za sexuálne trestné činy vykonané na deťoch.

Vyšetrovanie a súdne konanie prijateľné pre deti:

- ▶ zabezpečiť náležitú ochranu detských obetí v priebehu konania a nezhoršovať ich prežitú traumu;
- ▶ ochraňovať súkromie, identitu a podobu detských obetí;
- ▶ zaviesť opatrenia prispôbené potrebám detských obetí, rešpektovať práva detí a ich rodín;
- ▶ obmedziť počet rozhovorov s detskými obeťami, zabezpečiť priebeh výsluchu tak, aby sa konal v upokojujúcom prostredí, s odborníkmi vyškolenými na tento účel.

Monitorovanie:

- ▶ zriadiť osobitný kontrolný mechanizmus na zabezpečenie vykonávania dohovoru, čím sa zaistí dodržiavanie dohovoru štátmi a zaručí sa jeho dlhodobá účinnosť.

Na ktoré trestné činy sa dohovor vzťahuje?

Dohovor opisuje správanie, ktoré predstavuje sexuálne vykorisťovanie a sexuálne zneužívanie v článkoch 18 až 23.

Prvýkrát táto medzinárodná zmluva určila a kriminalizovala trestný čin pohlavného zneužívania. Výskum ukázal, že sexuálne zneužívanie detí tými, ktorých poznajú a sú s nimi v kontakte, je jedným z psychologicky najškodlivejších foriem sexuálneho násillia s dlhotrvajúcimi následkami pre obeť. Dohovor kriminalizuje prípady sexuálnych vzťahov dospelého s dieťaťom, zvlášť keď sa používa sila alebo vyhrážanie.

Dohovor kriminalizuje aj:

- ▶ trestné činy týkajúce sa detskej prostitúcie;

Dopyt po detskej prostitúcii sa výrazne zvýšil a často sa spája s organizovaným zločinom a obchodovaním s ľuďmi. Dohovor zavádza väzby medzi dopytom a ponukou detskej prostitúcie tým, že vyžaduje trestné sankcie pre skupiny „zabezpečovateľov“ i „využívateľov“;

- ▶ trestné činy týkajúce sa detskej pornografie;

trestným činom v zmysle dohovoru je aj výroba, ponúkanie, distribúcia, držba a online prezeranie detskej pornografie;

- ▶ nadväzovanie kontaktu s deťmi s cieľom sexuálneho zneužitia (tzv. grooming);

Grooming je zahrnutý v medzinárodnej zmluve po prvýkrát. Je to odraz narastajúceho znepekovenia zo sexuálneho poškozovania detí pri stretnutí s dospelými spočiatku len prostredníctvom počítačového sveta, konkrétne internetových čatovacích miestností alebo zábavných stránok. Termín „grooming“ odkazuje na prípravu dieťaťa na pohlavné zneužitie, ktorá je motivovaná túžbou využiť dieťa na sexuálne uspokojenie.

Kto môže byť potrestaný?

Trestne stíhaný môže byť každý, kto sa dopustí niektorého z trestných činov ustanovených týmto dohovorom. V súvislosti s najvážnejšími deliktmi, aj v prípade, že je čin spáchaný v zahraničí, v štáte, kde takéto správanie nie je trestným činom, páchateľ môže byť stíhaný pri návrate do krajiny jeho štátnej príslušnosti. Ide o zameriavanie sa na boj proti detskej sexuálnej turistike.

O Rade Európy

Rada Európy, založená v roku 1949, sa snaží rozvíjať spoločné a demokratické princípy na základe Európskeho dohovoru o ľudských právach a iných podobných textov o ochrane osôb vrátane detí.

Program Budovanie Európy pre deti a s deťmi sa založil na zabezpečenie a presadzovanie ľudských práv detí a na ochranu detí pred všetkými formami násillia.

Budovanie Európy pre deti a s deťmi

Rada Európy
F-67075 Štrasburg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int